

dajna česka inteligencija? Česki narod je kakor Mojzes vdaril v trdo skalo in iz skale je provrel čisti vir bratovske ljubezni in vzajemnosti, ki raste in se širi k naši radosti a na strah neprijateljev naših.

Prvemu vojniku slovanske ideje, česko-slovanskemu narodu in njegovim slavnim voditeljem: Slava in Živio!

„Slov. narod.“

Tiskova pravda „Slov. Gosp.“

Konečna razprava kazenska pri c. kr. okrožnej sodnijski Celjskej.

(Dalje.)

Državni pravdnik. Dalje se mi je očitavalo, da sem prestavil „imenovan sogennant“, čeravno ni pisano „tako imenovan“, vendar to pomenja. Tu stoji: „v naši državi, imenovani pravnoustavni“, pravilno bi se reklo „v naši državi pravnoustavni“, zakaj nek „imenovani“? Če se tedaj „imenovan“ postavi, se more po mojih mislih in po vsej pravilnosti le prestaviti z „sogennant“. Da tam, ko se državni poslanci z mutastimi psi primerjavajo, edinobroj „mutastega psa“ stoji, se mi tudi malo pomenljivo zdi; kajti če se enemu ali več psom pripodablja, je vse eno. Sploh pa sem tega stavka le omenil, da politično mnenje pisateljevo enkrat razjasnim. Iz tega političnega mnenja iz teh besedi namreč sledi, da ta ni prijatelj ustave, ki z državnimi poslanci tako govori. Tudi se je ugovarjalo, da sem besedo „mogočnost“ prestavil z „Gewalt“. Se na misel bi mi ne bilo prišlo, to besedo tako tolmačiti; če se govori o „Gewalt, Unterdrücken“, ne izvira ta pomen iz „mogočnosti“, temoč iz zapopadka vsega sostavka, in že v začetku tožbe sem rekel, da se opiram na ves sostavek. Tudi se povdarja, da treba mnogobrojne brate zediniti in se tako rešiti tujega tlačenja „skupno delajoči“, tedaj zediniti vse brate in ti štejejo 85 milijonov. Že iz teh besedi se razvidi, da se misli tukaj na silno stiskanje. Še jasneje pa se to vidi iz dveh prilik. Sin je namreč poddeval po očetu bogato posestvo, katero mu lakomni sosedje začenejo kos za kosom trgati; ali bode gospodar v tem primeru roke križemo držal? Nikakor, ampak braniti mora in branil bode z vsemi močmi. Ali, če nekemu poskusijo odrezovati ud za udom, kaj bo storil? Branil se bode na življenje in smrt. To so izreki, ki značijo borenje in napenjanje na vso moč. Tudi besede „naj dobro pazi vlada“ nisem toliko povdarjal, da si po mojej misli niso drugega kakor žuganje; omenil sem jih le, ker se ravno poprej bere, da seto „z dovoljenjem vlade („mit Genehmigung der Regierung“) godi, naj tedaj pazi, da se krivimi, nepravilnimi in nepoštenimi stopinjami, ki jih je vlada do zdaj storila, smrtno ne zaskali za obstanek Avstrije, — Avstrija uselne brez morja. Kar je gospod vrednik s svojim zagovorom rekel, je sicer prav resnično, da je namreč adrijansko morje za Avstrijo zelo važno; zavoljo tega ni treba svariti, to vidi vsak in gotovo tudi prav dobro ve vlada, da brez tega morja biti ne more. To-liko o očitanih krive prestave. Vrh tega je še gospod vrednik rekel, da bi, če bi se tožba bila pisala slovenski in bi slovenskega popolnoma zmožni pravdosrednik o tem bil sodil, v tem sostavku nič kaznjivega ne bil najti mogel. Tej želji se bode toliko ustreglo, da je slavna sodnija izbrala može, ki so slovenskega jezika popolnoma vešči in ki še le zdaj o tej stvari sodili bodo. Po tem takem se moj konečni predlog ne more glasiti drugače, nego: I. predlagam, naj se razsodi, da ima zapopadek tega obkrivljenega sostavka v sebi dejanje pregreškov po §§. 300 in 302 kaz. zak. II. naj se razsodi, da se prepoved razglasi, ta 2. list „Slovenskega Gospodarja“ dne 9. prosinca 1868, v katerem je natisen taj sostavek, naprej razširjati. III. naj se dolžna spoznata tako g. dr. Prelog kot vrednik, kakor g. Janžič kot tiskar in sicer obeh pregreškov. IV. naj se izreče, da je kavejja zapadla. Kazen, ki se ima v tem slučaju po izmeri §. 302 kaz. zak. odločiti, je: hud zapor od 3 do 6 mesecev. Predlagam tedaj, ker sta oba obtožena bila do zdaj neomadeževana in oziraje se na uje rodbinske razmere, naj se g. dr. Prelog obsodi na 6 tednov, g. tiskar Janžič pa na 4 tedne v hud zapor; tudi naj se izreče, da je 100 gld. kavejje zapadlo. Dalje še predlagam, naj se sodnijski stroški, ako bi jih kaj bilo, povrnejo in konečno, naj se razsodba razglasi v „Centralpolizeiblätter“ in v „Slov. Gospod.“. Ako bi se pa obtoženca teh pregreškov ne spoznala kriva za ta slučaj, katerega si pa ne morem misliti, in sicer pridržec si pravico pritožbe,

predlagam, naj se vsaj g. dr. Prelog zaradi prestopka zane-marjenja dolžne pazljivosti in skrbi po §§. 32 in 33 tisk. zak. krivega spozna ter obsodi, da plača 50 gld. globe in zgubi kavejje, kakor sem že rekel, 100 gld. po §§. 35 in 36 tisk. zak.

Prvosednik (Kobtoženima). Ker sta zdaj državnega odvjetnika govor čula, imata še kaj ugovarjati? (Oba pre-pustita to stvar svojemu pravdosredniku g. dr. Srncu.)

(Dalje prihodnjič.)

Stanko Vrazova literarna zapuščina.

Poroča F. Kočevar.

(Dalje.)

Iz pisave nekkih pesem se vidi, da jih je težka in nen-kretna kmetovska roka spisala. Naj bolj so izerpljene na-rodne pesmi na Koroškem, kakor sem že omenil v Ziljski in Rožji dolini; na Štajarskem v Frauhajmski okolici in na malem Štajerju; na Krajnskem pa v Ribniškem in Metliškem okraju. Naj manje so pa izerpljeni na Koroškem, Pliberska in Velikovska okolica, na Štajarskem Šostajnski in Planinski okraj (Gajrah), na Krajnskem zasavske strani, na Goriškem gorja soška dolina. Domorodeci, ki ste v teh pokrajinah, podvzajte se ter poberite narodno blago, da po nemarnosti konec ne vzeme. Posebno bi se pa do naših duhovnih, in do naših dijakov obrnel, naj se lotijo nabiranja narodnega blaga. Jaz bi djal, da je ni slovenske hiše, v kateri se ne bi vsaj ena narodna pesem znala; da je ni slovenske hiše, v kateri se ne bi vsaj ena pripoved vedela; da je ni slovenske hiše, v kateri se ne bi na en al drug dan v letu kakšna vraža vganjala itd. Pa naši nabiratelji naj se ne drže le mladih deklet, ki celi božji dan popevajo in vriskajo; St. V. pravi, da je naj lepših pesem od starih bab si zapisal. Če zdaj ne bomo pobrali, kar je še v narodu, za kakih 30–40 let javajlne bomo imeli več kaj pobirati. Tedaj na noge, kdor med narodom živi! Narodne pripovedke, niso veliko manje važnosti od narodnih pesem. Gotovo je še pred ka-kimi dve, tri sto leti marsiktera pripoved kot pesem živela, ki je pa pozneje svojo metrično obliko v prozajično razvezala. In v ustih našega naroda ima še marsiktera pripoved dosta metričnega na sebi, posebno v oprasanjih in odgovorih, kar očito na njeno prvobitno pesemsko obliko kaže.

Mnogim pesmam so tudi napevi pridodani, kar se ne more dosta hvaliti. Le škoda da so ti napevi le pri liričnih pesmih zapisani. Zanimivo bi bilo vedeti, kako so se naše junaške in sploh epične pesmi popevale. Morebiti bi se še dal kje kak tak napev vloviti. Kar se mene tiče, jaz se ne spominjam, da bi bil kdaj čul bil slovensko junaške narodno pesem peti. Pri pesmih, katere je Caf zapisal in pri Prekmurskih je navadno tudi ime dotične pevkinje za-pisano. Prekmurske so večidel od slovenskih Luteranek šo-pronske, saladske in železne županije spisane bile. Pri ne-kterih pesmih našel sem zapisano ime Auersperg, kar ima brz ko ne ta pomen, da so dotične pesmi bile po njem na-nemški jezik prevedene. Že se je mislilo, da so se original Auerspergovih prevodov pozglubili in pozabili bili, nate, tu kaj so!

Neke pesmi, ki so se mi po svojem sadržaju zelo staro-videle, sem si prepisal, ter jih kanem v Glasniku priobčiti.

Toliko kar se narodnega rokopisnega blaga tiče, drugo-krat bom poročal o umetnem blagu.

V Zagrebu dne 7. maja 1868.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

8. To nam kaže, da je skrb in briga trgovčeva kako celega občinstva ena in ista. Veliki trgovec ne more in-áč obogateti, kakor da pošilja na tuje, kar je doma po naj niž ceni lahko dobiti, kar se naj manj doma rabi, in dovaža domu, kar je doma naj dražje, kar se naj bolj potrebuj. Stacunar se ne vbogati, če ne kupi blaga kar mogoče p nizki ceni, da ga potem kolikor more tudi po nizki ceni pre-dava: ako pa hoče draže od njegovih sosedov, nikdo k njem kupovat na pride. Vidimo iz tega, da kedar trgovci pošten poslujejo, vbogatiijo in opremožijo se le na ta način, da ce